

nocte: ita alio modo prosperitas seculi significat estate: aduersitas seculi significat hyeme. Et quod facit fornicia: Per estate colligit quod ei per hyeme perit. Ergo cum est estate: cum bene est vobis: cum tranquilli estis: audite verbum domini. Quia enim fieri potest ut in hac tepestate seculi huius sine tribulatione: totum hoc mare transseatis: Quia fieri potest: cui hoc hominum contingit: Si contigit alicui: plus metuenda est ipsa tranquillitas. In die mandauit dominus misericordiam suam et nocte declarauit. Quid ergo agas in hac peregrinatione: quid agas? Apud me oratio deo vite mee: Hoc hic ago ceruus sitiens et desiderans ad fontes aquarum: recordans dulcedinem fontis illius qua ductus sum per tabernaculum usque ad domum dei: quod diu hoc corpus quod corruptum aggrauat animam: apud me oratio deo vite mee. Non enim ut supplicem deo emptus sum de transmarinis locis: aut ut exaudiat me deus meus nauigabo ut de lignum afferas thura et aromata: aut de grege adducas vitulum vel arietem. Apud me oratio deo vite mee. Inquit habeo victimam quam immolare: inquit habeo thurum quod imponam: inquit habeo sacrificium quod flectam deum meum. Sacrificium domino spiritus tribulatus. Quod sacrificium tribulati spiritus: audi. **Vicam domino susceptor meus es. Quare mei oblitus es.** Sic enim habet laboro quasi tu oblitus sis mei: Tu exerceas me: et noui quod differis mihi: non mihi auferas quod permisisti. Sed tamen quare me oblitus es? **Tacens voce nostra clamauit et caput nunc: Beatus deus meus: quare me dereliquisti: Vicam deo susceptor meus es: quare mei oblitus es.** Ut quod me repulisti: Ex illa altitudine fontis intelligentie incommutabilis veritatis: ut quid me repulisti? Quare grauedine et pondere iniquitatis mee: iam illuc inhians ad ista deiectus sum: **Vicam alio loco ista vox: Ego dixi in extasi mea: vbi vidit nescio quid magni excessu mentis. Ego dixi in extasi mea: pietus sum a facie oculorum tuorum. Comparauit enim hec in quibus esset: illis in que erectus erat: et vidit se longe pietum a facie oculorum dei: sicut et hic: ut quod me repulisti: Et ut quid contristatus incedo dum affligit me inimicus. Dum perfrigit ossa mea. Teptator ille diabolus scadalus vbiq; crebrescens: quorum abundantia refrigerat caritas multorum: cum videat fortes ecclesie plerumque scadalus cedere: Nonne dicit corpus christi: perfrigit inimicus ossa mea: Quia enim fortes sunt: et aliqui ipsi fortes teptationibus cedunt. Hec cum quisque considerat ex corpore christi: ex voce corporis christi: nonne**

clamat: ut quod me repulisti: et ut quod tristis incedo dum affligit me inimicus: dum perfrigit ossa mea: Nonne carnes meas habet et ossa mea: ut in quibus putabas esse aliqua fortitudo: videas cedere in teptationibus: ut ceteri infirmi desperent: quoniam fortes videtur succumbere. Quanta ista picula fratres mei. **Exprobrauerunt mihi qui tribulant me: Interum illa vox. Dum dicit mihi per singulos dies vbi est deus tuus? Et maxime ista dicit in teptationibus ecclesie: vbi est deus tuus.** Quanta hec martyres audierunt per nomine christi: fortes et patientes: quantum illi dictum est: vbi est deus vester: Liberet vos si potest. Tormenta enim ipsorum extrinsecus boies videbant: coronas intrinsecus non videbant. **Exprobrauerunt mihi qui tribulant me: cum dicit mihi per singulos dies: vbi est deus tuus.** Et ego propter hec quoniam ad me turbata est anima mea: quod ei aliud quam illud dicam. **Quare tristis es anima mea: et quare turbas me? Et quasi rident: non vis ut turbem te: hic posita in tantis malis suspirans: ad bona sitiens et laborans: non vis ut turbem te? Spera in domino quoniam adhuc confitebor illi: Hic idem confessiones: repetit spei confirmationem. Salus vultus mei et deus meus.**

Explicit Tractatus de ps. XLII
Incipit Tractatus de ps. XLII
Prefatio.

Psalms iste breuis est. Sic satisfacere membris auditorum: ut molestus non sit verberibus ieiuniorum. **Psalmus** ex his anima nostra quam tristis esse dicit: quod cantat in his psalmo. Tristis credo ex aliquo ieiunio suo: vel potest ex aliqua fame sua. **Nonne** ieiunium voluntate est: famel necitat. **Esurit** ecclesia: esurit corpus christi. **Et homo ille vbiq; diffusus est: caput sursum est: membra deorsum: eius** vocem in omnibus psalmis vel psallente vel gemente vel letante in spe: vel suspirante in re: notissima iam et familiarissima habet deum tantumque nostrum. **Nonne** autem diu est imorandum ut insinuemus vobis quod loquitur. **Sit vnusquisque in christi corpore et loquitur h. Nonne** autem homo omnes qui perficiunt: et qui celesti illi citati iugemiscunt: qui peregrinationem suam norunt: qui viam tenent: qui in desiderio terre illius stabilissime spem tantumque anchoram prefixerunt. **Nonne** stis ergo quia hoc genus hominum: hoc semine bonum: hoc frumentum christi inter zizania gemit: et hoc donec veniat tempus messis: id est usque in finem seculi: sic exponit que non fallitur veritas: **Bemens** ergo inter zizania: id est inter malos homines: inter dolosos et seductores: aut ira turbulentos:

Alia lra habet
t iunici mei.

Alia lra.
t deo.
Alia lra
t salutare.

Alia lra.
bi costringit

aut insidijs venenatos: circūspiciēs sīl' cūz illis esse se tanq̄ in vno agro p totū mundū: vnā pluuiā excipere: pariter pflari: piterq; secū aduersa nutiri: habere simul ista cōia dona dei: malis bonis q; cōcessa cōiter: ab illo qui facit solē suū oriri sup bonos et malos: et pluit sup iustos et iniustos: Vidēs ergo semē Abrae semē sanctū: q̄nta cū malis a quibus q̄nq; sepādū est: nūc habeat cōmunia: equaliter nasci eādē cōditionē generis humani sortiri: piter mortalia ferre corpora: simul vti luce: fontibus: fructib;: pspitātib; atq; aduersitatib; seculi: siue fame: siue abundātia: siue pace: siue bello: siue salute: siue peste: vidēs quāta habeat cōia cū malis: cū quib; tñ non habet cām cōmunē erupit in hanc vocem.

Expositio Psalmi.

Judica me deus et discerne causam meā de gēte nō sancta. Judica inquit me deus: nō timeo iudiciū tuū: qz noui misericordiam tuā. Judica me de; et discerne cām meā de gēte nō sancta. Nūc interim in hac pegrinatione nōdū discernis locum meū: qz sīl' cum zizanijs viuorq; ad tempus messis. Nōdū discernis pluuiā meā: nōdū discernis lucē meā: discerne cām meā. Bistet inter eum qui in te credit: et eum qui in te nō credit: Par infirmitas: sed dispar pscientia: Par labor: sed dispar desiderū. Besiderium impiorum pibit: desiderū aut iustorum nisi certus esset pollicitator dubitare deberem. Finis desiderij nostri: ipse pmissor. Seipsum dabit: quia seipsuz dedit. Seipm dabit immortalib; immortalē: quia seipm dedit mortalib; mortalē. Judica me deus et discerne cām meā de gēte nō sancta. Ab hoīe iniquo et doloso erue me. Hoc ē de gēte nō sancta. Ab hoīe: a qdā genere hoīm: qz qdaz hō et qdaz hō: et in his duob; vn' assūcēt et vn' relinqt. Et qm patietia op' ē ferēdi vsq; ad messē qndā: si dici pōt indiscretā discretionēz. sīl' enī sūt: et iō discreta nōdū sūt. Zizania at zizania sūt: et frumta frumta sūt: et iō discreta iā sūt: Quia g' fortitudie op' ē ip' orāda ab illo q iussit vt fortes sim;: et nisi fortes ipse fecerit: nō erim; qd iussit: ab illo q dixit: Qui pseuerauerit vsq; i finē b salu' erit. Ne sibi ipa anima arrogādo fortitudiez debilitet p̄tinuo ad iūgit. **Q**uia tu es de; me; fortitudo mea: vt qd me ipulisti et vt qd trist' incedo dū affligit me inimic;.

Alia fra.
t quare.

Cām qrit tristicie sue. Quare inq̄ trist' incedo dū affligit me inimic;. Trist' abulo: inimic' affligit me q̄ntianis tēptatōib;: imittēs vel qd male amem;: vel qd male timeam;: et ptra vtrūq; pugnās aia: et si nō capta: tñ piclitans h̄bit tristicia: et dicit deo: vt qd trist' incedo: Querat q̄ ab ipō et audiat vt qd. Querit enī in psalmo cām tristicie sue dices: vt qd me repulisti: et vt qd trist' incedo: Audiat ex Esaia: succurrat illa letō: q̄ mō fecitata ē. Spūs inq̄t a me pdiet: et oēm statū ego feci: pp̄ peccatū modicū qdē cōtristauī illū: et auerti faciē meā ab illo: et cōtristat' ē et abijt tristis i vjs suis. Quid q̄ q̄rebas: vt qd me repulisti: et vt qd tristis incedo: Audisti pp̄ peccatū: Cā isticie tue peccatum est: causa leticie tue iusticia est. Peccare volebas et laborare nolebas vt parum tibi esset quod esses iniustus: nisi vt eū cē iustū voluisses: a q̄ in te vindicari noluisses. Respice voces meliores in alio psalmo: Bonū est mihi qd hūiliaui me: vt discas iustificatōes tuas: Bidicera elatus iūctates meas: discā hūiliat' iustificatōes tuas. Et qd tristis incedo dū affligit me inimic;. Be inimico q̄reris: reuera affligit: h̄ tu ei locū dedisti. Et nūc habes quod agas. Elige p̄siliū: regē admittē: tyrannū excludē. S; vt b̄ faciat: qd dic; qd supplicat: qd orat: attēde. Ora qd audis: ora cū audis: oīm n̄roz sit ista vox. **E**mitte lucem tuā et veritatē tuā: ipa me deduxerūt et pduxerūt in motē factū tuū et in tabernacula tua. Quia ipse ē lux tua et veritas tua. Hec nomina duo: res vna. Quid enī aliō lux dei: nisi v̄itas dei: Aut quid veritas dei nisi lux dei: Et hoc vtrūq; vn' christus. Ego suz lux mūdi: qui credit in me nō ambulabit in tenebris. Ego suz via veritas et vita. Ipe lux: ipse veritas Veniat ergo et eruat nos discernēs modicam causam nostrā a gente non sc̄tā: eruat ab hoīe iniquo et doloso. Separet frumentū a zizanijs: qz ipse mittet angelos suos messis tpe vt colligāt de regno ei' oia scandala: et mittēt in ignē ardentē. Frumentuz aut eius cōgregēt in horreū. Emittat lucē suā et v̄itatē suā: qz iā ipa nos deduxerūt et pduxerūt i montē sc̄tuz ei' et in tabnacula ei'. Dignus habem;: p̄miū speram;. Sanct' mōs ei': sancta ecclesia eius. Adōs ille est qui creuit ex minimo lapide sc̄dm visionē Danielis. Cōfringēs regna terraz. et i tantū excrecens vt impletet vniuersam fa-

Alia fra.
t adduxerunt

ciem terre. In hoc mōte se exauditiū dicit q̄ dicit: **G**loce mea ad dñm clamaui: et exaudiuit me de mōte scō suo. Quisq̄s p̄ter istū mōtē orat: non se se sperat exaudiri ad vitā eternā. Exaudiunt enī multi ad multa: nec sibi plaudūt qz exaudiunt. Exauditi sunt demones: vt in porcos mitterent. Exaudiri ad vitā eternā cōcupiscam⁹: p̄pter d̄sideriū quo dicim⁹: **E**mitte lucē tuā et veritatē tuā. Illa lux oculū cordis inquirat. **B**eati enī inq̄t mūdo corde: qz ip̄i deū videbūt. **A**dō in mōte eius sum⁹: id ē in ecclesia eius: et in tabernaculo ei⁹. **N**ā tabernaculū pegrinātiū ē: dom⁹ cohabitātium: Est et tabnacuū pegrinātiū et militātiū. **C**ū audis tabernaculū: bellū intellige: hostes caue. **B**om⁹ autē: de qua dixit: **B**eati qui habitāt in domo tua: in secula seculorū laudabūt te. **I**ā ergo p̄ducti ad tabernaculū: et positi in monte scō eius: quā sp̄ gerim⁹?

Et introibo ad altare dei. Est enī quoddā sublime altare inuisibile: quo non accedit iniustus. **A**d illud altare ille solus accedit: q̄ ad istud secur⁹ accedit. **I**llic inueniet vitā suā: qui in isto discernit causā suā. **E**t introibo ad altare dei: de mōte sancto ei⁹: et de tabernaculo ei⁹. **B**e scā ecclesia eius introibo ad altare dei sublime. **Q**ua le ibi sacrificiū ē: **I**p̄e q̄ intrat assumet i hoc locaustum: **I**ntroibo ad altare dei. **Q**uid ē qd̄ dicit ad altare dei: **A**d deū qui letificat iuuentutē meam. **I**uuent⁹ nouitatē significat: tanq̄ diceret. **A**d deū q̄ letificat iuuentutē meam. idē nouitatē meā: **L**etificat nouitatē meā: qui cōtristauit uetustatē meā. **I**ncedo enī mō tristis i uetustate: tunc aut̄ stabo gaudēs in nouitate.

Cōfitebor tibi i cithara de⁹ de⁹ meus. **Q**uid ē in cithara cōfiteri: et i psalterio cōfiteri? **N**ō enī sp̄ in cithara: nec sp̄ in psalterio. **B**uo hec organa musicorū habent inter se distinctā discretāq̄ rōem: dignā cōsideratione et cōmēdatōe memorie. **U**trūq̄ hoc manib⁹ portat et tangitur: et significat opa qd̄ā nostra corpalia. **U**trūq̄ bonū: si quis noxat psallere: si quis noxat citharizare. **S**z qz psalteriū istō organū dicitur: qd̄ de supiore pte habet testudinē: illō scz tympanū et cōcauū lignū cui chorde in nitētes resonāt. **C**ithara uero idipm lignū cauū et sonorū ex inferiore pte hz. **D**iscernēda sunt opa nostra: qñ in psalterio sunt: qñ in cithara: vtrāq̄ tñ placita deo: et suauia eius auditui. **Q**ñ q̄ ex p̄ceptis dei aliquid

agimus: iussis ei⁹ obrepantes et obaudientes ad implenda p̄cepta eius: vbi facimus et nō patimur psalteriū ē. **F**aciūt enī ita et angeli: nō enī aliqd̄ patiunt. **C**ū aut̄ aliqd̄ patimur tribulationū: tēptationū: scandaloꝝ in hac terra: qz nō patimur nisi ex inferiore pte: id ē ex eo qd̄ mortales sumus: et eo qd̄ prime nostre cause qd̄dā tribulationū debem⁹: et qz patimur multa ab eis qui nō sūt desup: cithara ē. **T**enit enī son⁹ suauis ex inferiore pte: patimur et psallim⁹: vt potius cātam⁹ vel citharizam⁹. **Q**ñ dicebat ap̄ls euāgelizār se: et p̄dicare euāgelisū toto orbe terrarū ex p̄cepto dei: qz illō euāgelisū se nō ab hoībus neqz p̄ hominē: s̄ p̄ **J**esū christū accepisse dicebat: desuper sonabat chorda. **C**ū vō dicebat: **B**liamur i tribulationib⁹: scientes qz tribulatio patientiā opatur: patientia p̄bationez: probatio spem: cithara sonabat ex inferiore quidez s̄ tñ dulciter. **O**is enī patientia dulcis est deo. **S**i aut̄ i ip̄is tribulationib⁹ defecens citharā fregit. **Q**uare q̄ mō dixit: **C**ōfitebor tibi in cithara: **P**rop̄ illud qd̄ dixerat: **U**t quid tristis incedo dum affligit me inimic⁹. **P**atiebat enī qd̄dā ex inferiore afflictioe: et in eo ip̄o tñ volebat placere deo: et gr̄as gestiebat agere deo: fortis i tribulationib⁹. **E**t qz sine tribulatione eē nō poterat: patientiā deo debebat. **C**ōfitebor tibi in cithara de⁹ deus meus. **E**t rursus ad aiām suā: vt ex inferiore illo sonoro ligno capiat sonus. **U**t quid tristis es aiā mea: et vt quid conturbas me? **I**n tribulationibus sum: in languoribus: in meroribus: vt quid me conturbas o anima? **Q**uis dicit: **L**ui dicit: **D**ie dicit. **O**ēs nōnum⁹: planū ē enī: ad illā direct⁹ ē h̄mo: **E**t qd̄ tristis es aiā mea: et vt qd̄ conturbas me? **Q**uerit p̄sona loquēs. **N**ūqd̄ caro aiē loquit: cū caro sine aiā nō loq̄tur: propriū enī magis est: vt aiā carnē alloquat: q̄ vt caro alloquat aiām. **S**z qz n̄ dixit: **Q**uare tristis es caro mea: s̄ ait: q̄re tristis es aiā mea. si enī carnē alloqueret: fortasse nō diceret: **Q**uare tristis es: se quare doles. **B**oloz enī aiē tristitia dicit. **A**dolestia vō que fit in corpe dolor dici pōt: tristitia nō pōt: s̄ ex dolore corpis plerūq̄ aiā contristat: **I**nterest tamē q̄s doleat et quis cōtristet. **B**olet enī caro: tristis est aiā: et aperta ista vox ē: vt quid tristis es aiā mea? **N**ō enim aiā alloquit carnē: qz non dixit. **U**t qd̄ tristis es caro mea: nec caro aiām: qz absurd⁹

Alia ista. t̄ quare. t̄ quare.

datorē diligit deus. Si panem dederis tristis: et panē et meritū pdidisti. Ergo ex aio fac: vt ille qui int' videt adhuc loquēte te: dicat. ecce assuz. Qu' celeriter accipiuntur orationes bñ opantiū: et hec iusticia homis h' bacvita: ieiuniū: elemosyna: oratio. His orationē tuā volare ad deuz: fac illi duas alas: ieiuniū et elemosynā. Tales nos iueniat: vt securos inueniat lux dei: veritas dei: cū venerit liberare nos a morte: qz iaz venit subire p nobis mortem.

Explicit Tractatus de ps. XLII. Incipit Tractatus de ps. XLIII.

Prefatio.

Psalms iste filijs chore dicitur: sicut eius titulus p̄fert. Interpretat aut chore caluitiū vel caluaria: et inuenimus in euāgelio dñm Jesū ch̄stū in loco caluarie crucifixū. Ergo clarū ē qd filijs passionis eius cantet hic psalmus. Habemus aut hīc euidentissimū et firmissimū testimoniu ap̄t̄ Pauli: quia cū in p̄secutionibus gentiliuz laboraret ecclia: hic sup̄ se versum quē interponeret ad exhortationē et cōsolationē patiētie. Hinc enī dictū est: qd ille in eplā sua posuit: Prop̄ te mortificamur tota die: deputati sum' vt oues occisionis. Vocē q̄ martyz audiam' in psalmo: et vox martyz videte q̄ bonā causā habeat: cū dicit: p̄pter te. Nā et dñs iō ad didit p̄p̄ iusticiā: cū diceret. Beati q̄ p̄secutionē patiunt' prop̄ iusticiā: ne q̄s p̄secutionē patiēs ex ipā pena q̄reret gloriā nō bonā hñs cām. Et hīc exhortat' suos ait: Bñ eritis cū vobis illa et illa fecerint: vel dixerit hoies p̄p̄ me. Hīc q̄ vox martyri p̄p̄ te mortificamur tota die. Est aut magne p̄siderationis et magne p̄fūdītatis p̄siliū dei: qd cause fuerit: vt cū p̄ses n̄fos p̄iarchas: et totū illū pplm̄ isrl̄ eduxerit in manu fortissima de egypto: et p̄sequētes in imicos eoz i mari demerserit: duxeritqz p̄traditētes gētes: debellatqz hostibus i terrā p̄missionis posuerit: victoriasqz magnas ex paucitate suoz in magna inimicorū multitudine fecerit: postea placuerit ei quasi auertere se a p̄p̄o suo: vt stragē occisionis et mortis paterent' sancti ei': et nemo resisteret: nemo defenderet: nemo p̄hibet: q̄si auerteret faciem suā a gemitib' eoz: q̄si oblit' sit eos: q̄si ip̄e nō sit de' q̄ i manu valida et brachio excelso euidentissima potentia p̄ses nostros: id ē illū pplm̄ sicut duxit ab egypto liberatus: victis pulsisqz de fra

sua gentib' p̄stituerit in regno: miratibus oibus qd sepe a paucis multi victi essent. Hoc q̄ in gemitu p̄fessionis incipit cātari i psalmo isto. Nō frustra enī ista facta sūt: nisi vt intelligat' q̄re facta sint. P̄uide qz facta sunt. manifestū ē: quare sint facta: alti' q̄rēdū ē. Iō titulus nō h̄z tñ filijs chore: s̄ Intellect' filijs chore. Hoc et i illo psalmo ē: cui' p̄mū vsū ip̄e dñs de cruce dixit. Be' de' me' respice in me quare me dereliquisti. Trāfigurās enī nos in id qd dicebat: et in corp' suū: qz et nos sum' corpus ei': ille caput nostrū vocē: de cruce nō dixit suā: sed nostrā. Nō enī vniqz eū dereliquit de': nec ip̄e a p̄re vniqz recessit: s̄ p̄pter nos dixit h̄: Be' meus de' me' vt qd me dereliquisti. Nā seq̄t ibi. Lōge a salute mea v̄ba delictoz meoz. Et ostendit ex q̄rū p̄sona h̄ dixerit. Nō enī in ip̄o delictū potuit inueniri. Lamabo ad te inquit in ip̄o psalmo: p̄ diem et nō exaudies: et nocte sub audis vtiqz: et nō exaudies: s̄ addidit: et nō ad insipientiā mihi: id ē nō exaudies: id ē h̄ ip̄m qd nō exaudies: nō ad insipientiā mihi: s̄ ad intellectū. Quid ē ad intellectū nō exaudies: Id ē me nō exaudies ad t̄p̄a lia: vt intelligā a te desiderāda semp̄na. Nō q̄ reliq̄t de': et cum videt reliq̄re: tollit qd male desiderasti: et docz qd debeas bñ desiderare. Si enī semp̄ de' in istis p̄speritatib' faueret nobis: vt oīa nobis abundaret: nullāqz in t̄p̄e isto mortalitatis n̄re tribulationē: nullas p̄suras angustiasqz pateremur: nō dicerem' nisi ista eē sūma bōi q̄ p̄stat de' seruis suis: et maiora ab illo nō desiderarem'. Iō aut huic vite male dulci miscet amaritudines tribulationū: vt alia q̄ salubriter dulcis ē: req̄ratur: s̄ est i intellectu filijs chore. Beniqz audiamus psalmum: et ibi potius hoc videamus.

Expositio psalmi.

Deus aurib' nostris audiui: patres nostri annuclauerūt nobis. Op' qd opatus es in dieb' eoz et in dieb' antiq̄s. Admirans q̄re in istis dieb' tāqz deseruerit eos q̄s in passionib' exercē voluerit: recolit p̄terita q̄ audierūt a patribus tanqz dicētes: nō ea q̄ patimur nobis retulerūt patres nostri. Nā et i illo psalmo h̄ dixit. Ante sperauerūt patres nostri: sp̄auerūt et cruiisti eos. Ego at sū v̄mis et n̄ hō: opprobriū hoim̄ et abiectio plebis. Illi sperauerūt et liberaisti eos: ego speraui et reliq̄sti me